

Hak Arama Süreci ve Yaşanan Sorunlar.

-RAPOR- **“GIDA SEKTÖRÜ UYGULAMALARI”** 01.Ocak.2011/31.Aralık.2011

TÜKETİCİ BİLİNCİNİ GELİŞTİRME DERNEĞİ-TÜKETİCİYİ KORUMA ve DAYANIŞMA BİRLİĞİ DERNEĞİ-TÜKETİCİ HAKLARI MERKEZİ
DERNEĞİ-ÜMRANIYE TÜKETİCİYİ KORUMA ve BİLİNÇLENDİRME DERNEĞİ-KAYSERİ TÜKETİCİ DERNEĞİ-TÜKETİCİ HUKUKU DERNEĞİ

GİRİŞ

Dünyada ve ülkemizde tüketim faaliyetlerinin, üretim ilişkilerinin bir sonucu olması ile genel ekonomik faaliyetlerin yıl itibariyle sonuçlarının üretim/tüketim ilişkisini belirlemesi açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle de genel ekonomik faaliyetlerin sonuçlarına bakmadan, üretim tüketim ilişki sürecini ve yaşanan tüketici sorunlarını değerlendirmenin yeterli olmayacağı da açıktır.

Ülkemizde ekonomik faaliyetlere ilişkin açıklanan Türkiye İstatistik Kurumu ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı işbirliğiyle oluşturulan dış ticaret verilerine göre; 2011 yılı **Aralık ayında 6.57 milyar dolarla piyasa beklentisinin üzerine çıkan cari açık 2011 yılını rekorla kapatmış**, 2010 yılında 46 milyar 643 milyon dolar düzeyinde gerçekleşen cari açığın, 2011 yılında öngörülen 71,7 milyar dolarlık hedef aşılarak, **yüzde 65,3 artışla, 77 milyar 89 milyon dolar olmuştur**. Merkez Bankasının Türkiye'nin cari işlemler açığına ilişkin bir diğer çalışmasında ise gerçekleşen cari açığın milli gelire oranı ise yüzde 10'a yaklaştığı tespit edilmiştir.

2011 Yılı Hak Arama Sürecinde Yaşanan Tüketici Sorunlarına baktığımızda, geçmiş yıllarda olduğu gibi, 2011 yılında da ülkemizde hak ihlallerinin boyut kazanarak devam etmesi hak arama mücadelesinde daha etkili ve yoğun emek harcamayı zorunlu ve gerekli kılmaktadır.

Üyesi olan tüketici örgütlerinin uzun soluklu mücadele deneyimleri ışığında çalışmalar yürüten Tüketici Örgütleri Federasyonunun (TÖF) hak arama mücadelesinin öncü gücü olarak. Ülkemizde tüketici haklarının geliştirilmesinde, Yasaya ve hukuka karşı uygulamaların ortadan kaldırılmasında, Tüketici yurttaşların mağduriyetlerinin önlenmesinde, Tüketici bilincinin gelişmesinde, Toplumsal hak arama kültürünün oluşumu ve gelişiminde üstlendiği görev ve sorumluluklarının bilincindedir.

Tüketicinin temel ihtiyaçlarına bir yıldan daha az bir zamanda, başta benzin, doğalgaz, elektrik ve diğer akaryakıt ürünleri olmak üzere yüksek oranlarda ve sık sık **ZAM** yapan kamu kuruluşları ile adil vergi toplamak yerine, dolaylı vergiler ve tüketim maddelerine yapılan yüksek oranlı zamlarla yükü tüketici yurttaşta yükleyen kamu otoritesinin uygulamalarıyla, Telekomünikasyon. Bankacılık, Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar (GDO), Gıda, gibi sektörlerde yaşanan sorunlar haksız, yasa hukuk tanımaz uygulamalar devam etmektedir.

2011 yılında gıdada yaşanan sağlık ve güvenliğimizi tehdit eden haksız uygulamalara baktığımızda;

**Pestisitlerden kaynaklı sorunlar.*

**Gıda katkı maddelerinden ve Tağış 'den kaynaklı sorunlar.*

**Kümes hayvanları ile besicilikte kullanılan antibiyotik ve türevlerinin yarattığı sorunlar.*

**Son kullanma tarihi geçmiş gıda maddelerinin yeniden etiketlenerek piyasaya sürülmesi,*

**Kamu otoritesi tarafından tüketici yaşamını tehdit eden, GDO lar ile GDO lu gıda ve yemlerin ülkemize girişine izin verilmesi,*

** GDO lu bebek mamaları ile gıda maddelerinin tüketicinin yaşamına sokulması,*

**Kanserin en önemli besin kaynaklarından biri olan ithal mısırdan Nişasta Bazlı Şeker (NBŞ) üretimi,*

**Etiket, fiyat listesi ve tarifelerin yaygın olarak bulundurulmaması,*

**Yaşamı tehdit eden, sağlıksız gıda üretilmesi, bu konuda gerekli ve yeterince denetimler yapılmaması,*

Gibi önemli sorunları tespit edebiliyoruz.

Fuat Engin
Genel Başkan

GIDA, GIDA GÜVENLİĞİ

Gıda Katkı Maddeleri.

Özellikle hazır gıdaların işlenmesi/üretimi sürecinde belirli bir işlevi yerine getirmesi için, bilinçli olarak katılan katkı maddeleri renklendirici, koruyucu, mineral tuz, kıvam artırıcı, homojenleştirici, parlatici, tatlandırıcı, inceltici, aroma ve tat verici amaçlı kullanılmaktadır.

Gıda katkı maddeleri, bazı iddialara göre gıda ürününün kalitesinin artmasına neden olabilir mi?

Tabi ki hayır!

Sitrik asit (E 330), mono sodyum glutamat (MSG-E621), mono potasyum glutamat (E622), sodyum benzoat (E211), Carmine, E120, laktik asit (E270), nitrat+sodyum türevleri ve sayabileceğimiz birçok diğer katkı maddeleri, hiçbir besleyici değeri olmayan ve gıda maddelerine tat vermek, raf ömrünü uzatmak ve işlevsel kılmak için kullanılmaktadır.

MSG - Mono Sodyum Glutamat. Yiyeceklere konunca tadı beyin tarafından güzel algılanan sağlayan bir katkı maddesidir. Bu Katkı maddesinin başta cips ve hazır çorbalar olmak üzere birçok hazır gıda da kullanıldığı bilinmektedir. MSG içeren işlenmiş ürünlerin sürekli kullanımının merkezi sinir sistemi tahribati ve buna bağlı olarak Alzheimer, Parkinson, Huntington hastalıkları, Sara (epilepsi), Retinal dejenerasyon (göz retina tabakası hasarı), Yağ birikimi, doyma mekanizmasında bozukluk, obezite, Büyüme hormonu baskılanması, Pankreas hasarı, İnsülin de artış ve buna bağlı olarak diyabet, Böbrek ve karaciğerde hasar verdiğine dair görüşler de oldukça yaygındır.

Gıda kaynaklı tehlikeler, artık gıdaları üretenler tarafından da kabul edilmektedir. “Çok kullanmazsan zarar görmezsin” yaklaşımı tehlikenin itirafı olup, sadece aldatmacadan ibarettir.

Örnek verdiğimiz ya da diğer katkı maddeleri üretim sürecinde ister binde 1, ister yüzde 1 oranında kullanılsın, kısa, orta ya da uzun vadede tüketilmesinin, tüketenin yaşamına hiçbir yarar sağlamayacağı gibi zararlarının da yaşanan süreçte ortaya çıkacağı gerçeği ile karşı karşıyayız. Bu gün kötü ve yanlış beslenmenin Kanser türlerinin ortaya çıkmasında önemli etkenlerden biri olduğu, sigara da olduğu gibi, katkı maddelerinin de, başta kanser olmak üzere ortaya çıkan birçok hastalığın en önemli nedenleri arasında olduğu bilim insanlarıncı yapılan araştırmalarda saptanmıştır.

Karmin hayvansal kaynaklı bir boya maddesidir. Aztek’lerden bu yana kullanıldığı bilinir. Meksika ve Peru da yetişen bir tür kaktüsün yapraklarında yaşayan Coccus cacti adlı parazit böceğin dışısının (Scharlach-Schildlaus) kurutulup, öğütülmesiyle elde edilir. Böcekten elde edilen bu renk maddesi özellikle meyve ve sebze üretilen gıda ürünlerinin renklerini etkin kılmak için kullanılmaktadır.

Konserve, domates suyu, sucuk, sosis, sütlu gıdalar, kola, sakız, şekerleme, bisküvi, kek, gofret ve soslar, içecekler, dondurma ve hafif tatlı çeşitleri, kozmetik ve tekstil ürünlerinde kullanılmaktadır.

Renklendirici olarak kullanılan Karmin’in şimdilik bilinen tek zararının alerjik reaksiyonlara yol açması olduğu bildiriliyor. Asidik özellikte olan Karmin, helalliği haramlığı tartışılan bir katkı maddesi olarak ta bilinir.

Tağşiş eklemek, karıştırmak, katmak, gıda sektöründe yasal olmayan katkıları, gıda teknolojisinde saflığı bozan maddeler gibi sözlük anlamlarıyla ifade edilmektedir.

Tağşiş satışa sunulan bir maddenin, bir başka madde ilave edilmesi, düşük kalite hammadde katılması veya üründe pahalı bir hammaddenin kullanılmaması ya da az kullanılmasına yönelik yapılan işlemlerdir. Tağşiş ekonomik çıkar elde etmek için yapılan tüketici tarafından anlaşılması güç olan bir dolandırıcılık türüdür. Günümüzde özellikle de gıda maddelerinin üretiminde kullanılan en yaygın aldatma yöntemi olarak karşımıza çıkarak sağlık ve güvenliğimizi tehdit etmektedir. Ancak yapılan

denetimlerin yeterli olduğundan yada tağşiş yaptığı tespit edilen firmalara yönelik uygulanan politikaların etkili olduğunu söylemek pek de mümkün değildir.

Diğer yandan başta pankreas olmak üzere kanser türlerine, kalp, damar, böbrek hastalıkları, Obezite, diyabet, karaciğer yetmezliğine ve birçok hastalığa neden olduğu bilim insanlarınca belirlenen mısırdan üretilen nişasta bazlı şekerin birçok AB ülkesinde yasaklanmasına karşın ülkemizde giderek artan oranda kullanılması ve buna izin verilmesi kabul edilebilir bir durum değildir. Avrupa Birliğinin 20 ülkesine 2011 yılında da tahsis edilen Nişasta Bazlı Şeker (NBŞ) üretim kota ortalaması yüzde 6,5 oranı ile Türkiye uygulamasının çok altındadır. Şeker yasasıyla, ülkemizde toplam şeker üretiminin yüzde 10'u Nişasta Bazlı Şeker (NBŞ) üretimine ayrılmış, Bakanlar Kurulu verilen yüzde 50 olan arttırma ve eksiltme yetkisini her yıl kotayı artırma yönünde kullanmış ve bugün ülkemizde Nişasta Bazlı Şeker (NBŞ) üretim kotası yüzde 15 olarak uygulanması devam etmektedir.

Tüketicinin sağlık ve güvenliğini tehdit eden, ekonomik çıkarlarına zarar veren, bilgilendirme hakkını yok sayan, çevresel tehlikeler yaratarak, yaşamı tehdit eden, sağlıksız gıda üreten, satan firmaların haksız ve hukuksuz tüm uygulamaları artarak devam ederken, bazı girişimlerin başlatılmasına karşın, gerekli denetimleri yeterince yapmayan kamu otoritesinin bu tavrı devam etmektedir.

Bilim insanlarının yaptığı çalışmalar sonucunda hastalıkların önlenmesinde gıdalarla ilgili olarak;

*Tuz tüketimini azaltılması

*Trans yağ asitlerinin uzaklaştırılması

*Doymuş yağ tüketiminin azaltılması ve

*Şeker tüketiminin sınırlandırılması önerilmesine karşın konuyla ilgili önlem alınmasına yönelik ciddi girişimler bulunmamaktadır.

İşlenmiş gıdalarla ilgili sağlık risklerine baktığımızda, İsveçli bilim insanları tarafından yapılan bir araştırmada, her gün en az bir öğünde işlenmiş et yiyenlerin yemeyenlere göre pankreas kanseri olma riski yüzde 19 daha fazla olduğu açıklanmış, British Journal of Cancer isimli bilim dergisinde yayınlanan makalede ise bir sosiste ortalama 50 gram işlenmiş et bulunduğunu, bunun iki katının tüketilmesi durumunda kanser riskinin yüzde 38 oranına kadar yükseldiği belirtilmiştir.

Daha önce yapılan araştırmalarda da düzenli olarak işlenmiş et tüketiminin bağırsak kanseri ile bağlantısı da bulunduğu açıklanmış, Stockholm Karolinska Enstitüsü'nde yapılan araştırma kapsamında 6 bin kişinin yeme alışkanlıkları incelenerek, genellikle son safhada tanı konulabilen "pankreas kanserine" yakalanan hastaların yüzde 80'inin bir yıl içerisinde hayatını kaybettiği ifade edilmiştir. İngiltere Hükümeti de geçtiğimiz yıl ülkede yapılan benzer araştırmalara dayanarak bir açıklama yapmış ve tüketicilerin sosis, salam, sucuk türü işlenmiş ürünlerin tüketim miktarını azaltmalarını istenmiştir.

TAVUK YETİŞTİRİCİLİĞİ ve SAĞLIK

Alman Çevre ve Doğayı Koruma örgütünün 2011 yılı içerisinde yaptığı 'tavukta antibiyotik' konulu araştırmasında, tavuk hastalıklarını önlemek için hayvanlara aşırı ölçüde antibiyotik verilmesinin kaçınılmaz sonucu olarak, ilaç bağımlılığı kazanan mikroplarda artış olduğu belirtiliyor.

Almanya da tavukçuluk yanında, Tavuk Üreticileri Birliği'nin başkanlığını da yapan Rainer Wendt,

hayvanların hayat şartlarını düzelterek ilave yemlerle bağışıklık sisteminin güçlendirilmesi mümkün olduğunu, Klimalı kümeslerde sıcaklığın iyi ayarlanıp temizliğe dikkat edilmesi halinde antibiyotiğe ihtiyaç kalmayacağını da sözlerine eklemesi tavuk yetiştiriciliğinde Antibiyotik kullanımının etkilerini gözler önüne sermektedir.

Araştırmada, antibiyotiğe karşı bağışıklık kazanarak tepki vermeyen mikropların artmasında bu ilacın hayvan ve insanda aşırı ölçüde kullanılmasının da payı olduğu belirtilirken, Tüketicuyu koruma dernekleri ise, öngörülen tedbirlerin yeterli olmadığını ve asıl nedeninin besicilik metotlarında yattığını belirtiyorlar. Almanya da tavukların hasta eden ortamda yetiştirilmesi sonucu, hastalığa karşı ilaçlanması, Tüketici ve hayvan koruma derneklerinin tepkisini çekmekte ve bu nedenle ilaçlarla ilgili yasaların değişmesi yerine hayvanların daha iyi korunmasını talep edilmektedir.

Ayrıca, Dünya Sağlık Örgütü, (WHO) Genel Direktörü Margaret Chen, dünya genelinde bilinçsizce kullanımdan dolayı “modern ilaç” olarak tabir edilen antibiyotiklerin bilinçsiz kullanılmasının sonunda sık görülen hastalıklara yol açan mikropları bile mutasyona uğratarak bu ilaca karşı dirençli hale getirdiğine dikkat çekerek Avrupa genelinde antibiyotiğe dirençli mikroplarda yüzde 50 oranında artış olduğunu belirtti. Margaret Chen ayrıca, antibiyotiklerin hayvan yetiştiriciliğinde kullanılmasına da kısıtlamalar getirilmesini istiyor.

Ülkemizde de kümes hayvanları yetiştiriciliğinde Antibiyotik kullanımının yaygın olduğu gibi, GDO lu mısır ve soyanın küspesinden ve mısır silajından yapılan yemlerle yapılan hayvan yetiştiriciliğinin yaygın olduğu bilinmektedir. Tarım bakanı da tavuk yetiştiriciliğinde hormon kullanılmadığını belirterek” ‘Antibiyotik kullanılıyor mu’ soruna ise; “Antibiyotik erken olgunlaşmak için değil hastalıklara karşı kullanılır diyerek, bakın bu piliçtir, bunlara tavuk demek mümkün değildir. “Birisi yemini kendisi dolaşıp temin ediyor. Öteki ise sadece onun fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayacak bir şekilde hazırladığınız yemle besleniyor. İçinde protein var, karbonhidrat var, vitamin var. Hesaplanmış verilmiş bir ticari faaliyettir. Bu bir üretim sürecidir. O yemi biri 40 günde alıyor öteki 6 ayda alıyor. Bu bir tercihtir. Siz diyebilirsiniz ki ben serbest dolaşan bir tavuğu tercih ediyorum. Elbette ki bu sizin hakkınız. Elbette ki bende serbest dolaşan tavuğu tercih ederim.” Türkiye’de yaşanan besin terörünü bitirecek tek merci tüketicinin kendisidir. Endüstrinin bozduğu ürünlere tüketici iltifat ettiği yani tükettiği müddetçe bu sorun aralıksız devam edeceğini ifade etti.

Denetimler

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın yaptığı denetimlerde Burger King'in hamburger etlerinde ortaya çıkardığı sağlığı tehdit eden Salmonella ve Listeria virüslerine, şimdi de salam, sosis ve sucukta rastlandığı kamuoyuna açıklandı. Alınan numuneler üzerinde yapılan testlerde salam, sosis ve sucuk gibi ürünlerde kesinlikle bulunması yasak olan akciğer, işkembe, böbrek ve dalak gibi sakatat tespit edildiği, gıdaların bozulmasını önlemek amacıyla et ürünlerinde kullanılan nitratin da yüksek oranda bulunduğu belirlendiği, bazı et ürünlerinde kullanılan nitrat oranının kanserojen madde içeren düzeye çıktığı tespit edildiği ortaya çıkmıştır.

Kamuoyuna yansıyan bilgilere göre, Gıda ürünlerini denetleyen Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ekipleri, 2011'den 2012 Mart ayına kadar et ürünlerinde yaptıkları incelemelerde, kanserojen maddeden ölümcül virüslere kadar çok sayıda sorunlu ürün tespit ettiği, Etiket bilgisinde dev puntolarla 'yüzde 100 dana eti' yazan bazı et ürünlerini inceleyen bakanlık, bu ürünlerden aldığı numunelerde çok sonuçlara ulaştığı anlaşılmıştır.

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından 2011 yılında 3 bin 301 et ürününün incelendiği, 2012 yılının ilk üç ayında ise 500'ün üzerinde et ürününde inceleme yapıldığı, Bakanlığın sağlıksız ürünleri piyasadan toplattırarak, sorunlu ürünleri toplatma ve imha ettirme maliyetini üretici firmalara fatura ettiğini, ayrıca para ve uyarı cezası da vermesine karşın tüketiciler bu firmalarla ilgili bakanlık tarafından bilgilendirilme yapılmamıştır.

Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı yaptığı denetimlerde sağlıksız ürün üreten/satan firmaların kamuoyuna açıklanmasına geçte olsa başlamıştır. Tüketiciler denetimlerin daha sık ve yaygın yapılarak, sonuçlarının firma adı gözetmeksizin kamuoyuyla paylaşılması uygulamasının kesintisiz olmasını istiyorlar.

TMMOB Gıda Mühendisleri Odası ve Türk Toksikoloji Derneği tarafından 28 Haziran 2011 tarihinde düzenlenen ülkemizde risk değerlendirme ve risk iletişimi alanlarında yaşanan sorunlar ve bunların çözümüne yönelik toplantıda ülkemizde gıda alanında tespit edilen sorunlar tespit edilerek aşağıdaki şekilde sıralanmıştır.

Envanter-veri tabanı eksiklikleri,

Bilim çevrelerinin tartışmalı konularda sessiz kalmaları ve işbirliği yoksunluğu,

Medyadan doğru bilgi aktarımı sağlanmaması,

Risk değerlendirmede yasal ve kurumsal eksiklikler,

Toplumda beslenme ve gıda güvenliği konusundaki bilinçlenmede yetersizlikler,

Meslek örgütü/odaların gıda ve sağlık konusunda bilim dışı beyanlarda bulunan meslektaşlarının denetiminde yetersiz kalmaları olarak sıralanmıştır.

Ayrıca, bu sorunların aşılmasında konunun tüm paydaşlar tarafından ele alınarak çözüm aranabileceği belirtilmiştir.

PESTİSİTLER

Yakın geçmişte tarım ürünleri açısından Dünyada kendine yetebilen sayılı ülkelerden biri olan Türkiye, son yıllarda gıda katkı maddeleri, pestisitler (kimyasal ilaçlar) ve GDO lar nedeniyle önemli tartışmalar yaşanan bir ülke olmuştur. Ayrıca, kendi kendine yeten ülkeden, önemli ölçüde gıda ithalatı yapan ülke konumuna gelmesi de dikkat çeken bir başka noktayı oluşturmaktadır.

Yaygın olarak kullanılan kimyasal maddelerden 2 milyona yakınının tarımsal üretimde kullanıldığı, Tarımda kullanılan kimyasal ilaçlar ve kimyasal gübreler etkisini asit yağmurları, çevre zehirlenmeleri şeklinde kendini gösterirken, tarımsal üretimde çalışan binlerce insan bu maddelerin sebep olduğu zehirlenmeler yüzünden hayatını kaybettiği de belirtilmiştir. (Dünya Sağlık Örgütü araştırmalarına göre, her yıl 30 milyona yakın insan tarım ilaçlarından zehirlenirken, 80 bin kişi de hayatını kaybediyor.)

Evrensel Tüketici Haklarından Tüketicinin Sağlık ve Güvenliğinin Korunması Hakkı, Bilgilenme Hakkı, sağlıklı bir çevrede yaşama Hakkı, Ekonomik Çıkarlarının Korunması ile Zararlarının Karşılanması Hakkı ilkelerinin bu olumsuzluklar nedeniyle ihlal edilerek, canlı yaşamına tehdit oluşturması son derece önemli bir durumdur.

DDT' nin yada benzer kimyasalların kullanılmaya başlanmasından, 1940' ı yıllara kadar geçen sürede tarım zararlıları, dünya ölçeğinde tüm tarım ürünlerinin yüzde 7' sinin kaybına neden olurken, 1980' lerin ikinci yarısında, tarımda kimyasal kullanımı önceki döneme oranla 12 kat artmış ve, tarımsal zararlıların yol açtığı tarım ürünlerinin kaybı yüzde 13' e yükselmiştir.

Bu gün açık ve seçik ortada olan ise, tarımda kullanılan Kimyasalların zararlarının bilinmesine karşın, yaygın bir şekilde satılıyor ve kullanılıyor olmasının ana nedeni sistemin işleyişi ve ticari beklentilerdir.

TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası yaş meyve ve sebze pestisit kalıntısı ile ilgili çalışmasında, analiz edilen ürünler, içerdikleri pestisit miktarına göre güvenilir, tavsiye edilmez ve tüketilmelerinin ciddi sağlık riskleri oluşturabileceği ürünler olarak sınıflamaya tabi tutulmuş. Ülkemizden gönderilen kayısı, incir, nar, kiraz, patlıcan ve domatesler tavsiye edilmezler grubunda yer alırken armut, greylift, sofralık üzüm, dolmalık biber ve dolmalık kabak ise tüketiminin ciddi sağlık riskleri oluşturabileceği ürünler içinde sayılmıştır.

Tarım ürünlerinde tavsiye edilen doz ve kullanımla ilgili tavsiyelere uyulmaması yanında, ilacın orijinal yanında emsal ilaçların kullanımının her durumda soruna yol açtığı, ucuz fiyata alınan emsal ilaçların aktif maddesinin safiyeti ve yardımcı maddelerinin kalitesinin düşüklüğünün yarattığı olumsuzluklar ile istenen sonucun alınabilmesi için aşırı dozda kullanımının kalıntı sorununun daha da artmasına yol açtığı ifade edilmektedir.

Avrupa Birliğinde yasak olan, ancak Türkiye’de yasak olmayan aktif maddelerin (pestisit) kullanımı ile aktif maddelerin tavsiye edilmeyen ürünler içinde kullanımı, kalıntı ile ilgili yaşanan sorunların bir başka nedenlerinden biridir. AB’de yasak olan aktif maddelerin gecikmeli de olsa Türkiye’de de yasaklanmış olmasına rağmen, **yasaklanan ilaçlara sahip firmalara ellerindeki stokları bitirmesi için 2 yıllık bir geçiş süresi tanınması ile bu istisnayı kötüye kullanmak isteyen firmaların stoklarını artırmaları, önümüzdeki dönemde de bu sorundan kaynaklı bazı sıkıntıların ortaya çıkmasına neden olmaktadır/olacaktır.**

Türkiye, AB verilerine göre tarım ürünleri ihracatında uyarı alan ülkeler arasında Çin’den sonra ikinci sırada yer almaktadır. Geri dönen ürünlerin pestisit kalıntı düzeyine baktığımızda, ülkemizde izin verilen limitlerin çok altında olmasına karşın, ürünlerin sınırdan geri çevrilmesinin nedeni, AB’de kullanım izni olmayan (yasaklanmış) ilaçların kullanılmasıdır.

Avrupa Birliği Sağlık ve Tüketici Genel Müdürlüğü’nün hazırladığı “Gıda ve Yem için Hızlı Uyarı Sistemi Yıllık Raporunda 2010-2011”de Formetanate tarım ilacı aktif maddesinin biberde kullanılmasının yasak olduğu, ancak Türkiye’den gelen biberlerde bu maddenin tespit edildiği ve Procymidone aktif maddesinin AB’de kullanımının yasak olmasına karşın Türkiye’den gelen ürünlerde bu maddeye rastlandığı belirtilmektedir. İhraç yaş meyve ve sebzenin çeşitli aşamalarda yapılan analiz ve kontrollerde pestisit kalıntısı çıkıyor olması, üretiminin % 90’dan fazlasının tüketildiği iç piyasada gecikmeden çok sıkı önlemlerin alınması gerçeğini olanca açıklığı ile göstermektedir.

İhraç edilen yaş meyve ve sebze miktarının düşük olmasına, bu ürünlerin alıcı ülkeler tarafından sıkı denetlenmesi ve daha özenli davranılmasına karşın, yine de ilaç kalıntısı bulunan ürünlere rastlanması, endişeleri sadece ihracat açısından değil, iç tüketim açısından da artıran bir durumdur.

Türkiye’de ilaçların ruhsatlama, satış ve uygulama sistemi yerine oturmadığı sürece kalıntı sorununun yaşanmaya devam edeceği, sadece ihracatı değil, iç tüketimi de dikkate alarak üretilen ve tüketilen yaş meyve ve sebzenin tamamında zirai ilaç kalıntısı konusunda laboratuvarların artırılmasının gerektiği, iç tüketim konu ürünlerle ilgili denetimlerin ve analizlerin göstermelik değil, Avrupa Birliği ve Rusya’nın gösterdiği titizlikle yapılması gerekliliği olduğu gibi üreticilerin bilgilendirilmesine yönelik tarımsal yayın çalışmalarına önem verilmelidir.

Kullanılan pestisitlerin niteliklerinin iyileştirilmesi, ruhsatlarının gözden geçirilmesinin yanı sıra kullanım ve hasat sırasında da kurallara uyulmasının sağlanması gereklidir. Bunun için üretimin her aşamasında ziraat mühendisleri ile üreticilerin bir araya gelmesini sağlayacak yapıların kurulması gerekir.

Gıda güvenliğinin sağlanabilmesi için tarımın gerçek anlamda desteklenmesi, çiftçilerin gelir seviyesinin

mühendislik hizmeti alabilecek seviyeye yükseltilmesi, gıda denetimleri ve denetimci sayılarının artırılması, gıda işletmelerinde ziraat, gıda, kimya mühendislerinin istihdamının zorunlu hale getirilmesi, yaşanan olumsuzlukların giderilmesi için üreticiler başta olmak üzere konuyla ilgili ihracatçılar dahil tüm tarafların bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Görüşü de ayrıca ifade edilmiştir.

Pestisit Tartışmaları

Pestisitlere ilişkin tartışmalar devam ederken gerekli önlemlerin alındığı ya da denetimlerin artan oranda ve etkili biçimde devam ettiği söylenemez Greenpeace Almanya'nın 26 Mart 2012 tarihinde yayınladığı "Pestisitsiz Gıda: Meyve ve Sebze İçin Alışveriş Rehberi" raporuna göre 2009-2010 yıllarında Almanya'da satışa sunulan, 80 farklı ülkeye ait, 40 sebze, 38 meyve ile ilgili 22 bin örneğinin Greenpeace tarafından alınarak, Almanya Gıda Kontrol Otoritesi tarafından yaptırılan analizlerinden üzüm, armut ve dolmalık biberin yüksek oranda pestisit içerdiği belirtilmiş, Greenpeace raporunda,

- Geleneksel olarak üretimi yapılan taze meyvelerin % 80'inde, sebzelerin % 55'inde pestisit kalıntısı bulunduğu,
 - Analizler sonunda 351 adet farklı aktif pestisit kalıntısına rastlandığı, en sık rastlanılanların mantarlara karşı kullanılan boscalid ve cypronidil olduğu,
 - Türkiye'den gönderilen dolmalık biber, armut ve sofralık üzüm ile Almanya'da üretilen sofralık üzüm ve İtalya'dan gönderilen marulların sağlık açısından risk oluşturduğu,
 - Hindistan'dan gelen ürünlerden alınan örneklerin yüzde 40'ından fazlasında MRL (Maksimum Rezüdü Limiti) sınırlarının aşıldığı; bu oranın Tayland için yüzde 30'dan fazla olduğu ve Mısır, ABD, Kenya ve Dominik Cumhuriyeti için yüzde 12 ile 21 arasında bulunduğu ve AB'de de yüzde 2'nin altında olduğu,
 - Türkiye'den gelen sofralık üzümlerde 12 numunede ortalama 9 farklı aktif madde ve bir numunede de 24 aktif madde kullanıldığı, Belçika'dan gönderilen çileklerde 7, marullarda 6 aktif maddeye rastlanıldığı,
 - Carbendazim aktif maddesinin 45 ülkede 68 üründe kullanıldığı,
 - Karışımli aktif maddelerin sofralık üzümlerde daha çok kullanıldığı,
 - Almanya'da üretilen frenk üzümlerinden alınan örneklerde rastlanılan 17, Türkiye'den gönderilen sofralık üzümlerde rastlanılan 24 farklı pestisit kalıntısının bu konudaki en uç örnekleri gösterdiği,
 - Test edilen ürünlerin % 61.1'nin kirli ürün olduğu ve dağılımının da; % 35,5'inin Almanya'dan, %13,6'sının İspanya'dan ve % 9,1'nin de İtalya'dan gelen ürünler olduğu belirtilmiş olup,
- Bu haberlerin kamuoyuna yansımalarıyla da, gerek Bakanlık yetkilileri, gerekse meyve sebze ihracatçıları Greenpeace'i hem yanlış bilgi vermekle hem de Türkiye'ye zarar vermekle suçlamıştır.

Greenpeace Akdeniz ise yaptığı açıklamada üzüm, armut ve dolmalık biber de yüksek oranda pestisit içerdiğine ilişkin konunun abartılı bir şekilde manşete çekildiğini açıklayarak, Rapordaki tüm analizlerin, Almanya devlet otoritelerinin 2009 ve 2010 yıllarında 22.000 ürün üzerindeki denetimlerinin verileri üzerine yapıldığını, Greenpeace raporunun, sadece Türkiye'den ihraç edilen yaş meyve ve sebze üzerine değil, Alman tüketicisinin sofrasına gelen bütün ürünlere yönelik yapılan bir araştırmanın sonucu olduğunun belirtildiği raporda Yunanistan'dan gelen kayısı, İspanya'dan gelen mandalina veya Tayland'dan ihraç edilen mangonun ciddi sağlık riskleri oluşturabileceğine dikkat çekildiği belirtilmiştir. Ayrıca bu raporun esas olarak, endüstriyel tarımın çıkmaza girdiğini ve tüketicilere sağlıklı besinler sunmadığını gösterdiğini, hem yoğun kimyasal kullanımı, hem de GDO'ların aynı tarım politikalarının bir sonucu olduğunu, raporun amacının ise üreticiyi suçlamak değil, tüketiciyi bilgilendirmek, ve tarımsal politikaların sonuçlarına dikkat çekmek olduğuna dikkat çekilmiştir. Raporda dikkat çekilen bir başka konuda geç olmadan ülkemizin tarımsal çeşitliliğini ve zenginliğini koruyacak Ekolojik tarım politikalarına geçilmesinin gerekliliği olmuştur.

Rapordan çıkan en önemli sonuç ise: Kimyasal girdilere dayalı endüstriyel tarımın tüketici sağlığını tehdit ettiği ve kimyasallardan arınmış sebze ve meyveleri en az Almanlar kadar ülkemiz vatandaşlarının da hak etmesi ile çiftçilerin tohum ve kimya şirketlerinin insafına terk edilmemesi olgusudur.

Greenpeace raporuna ve Tarım, Gıda ve Hayvancılık Bakanının konuya ilişkin yaklaşımına yönelik tartışmalara katılan ÜZÜM-SEN tarımda pestisit kullanımından kaynaklı sorunlara çözüm üretmek yerine geleneksel inkar politikalarının devam ettirilmesinin sorunu büyüteceği yaklaşımında bulundu. ÜZÜM-SEN Tarımda kullanılan kimyasal ilaçların tüm canlılara zarar verdiğini, ani zehirlenme ve ölümlere yol açmasalar bile karaciğer tahribatından kansere kadar uzanan bir dizi hastalığa yol açtığının ispatlandığını, Bilim insanlarının kullanılan kimyasalların çevreye verdiği zararlar nedeniyle **“bugün insanlar ‘kimyasal maddelerin oluşturduğu bir okyanus içinde yaşamak’ zorunda kalmışlardır”** yaklaşımında oldukları, Tarımsal üretimde kimyasal ilaçlara karşı alternatiflerin araştırılması, üretilmesi ve alternatif zirai mücadele teknikleri geliştirilmesi mümkün ve gerekliken bu önlemlerin alınmadığı da ayrıca ifade edilmiştir.

“Yağmurlardan sonra üzümlerin kısa sürede bozulduğu” Bu durumun Kullanılan Kimyasal ilaçların yağmur suları ile birleşmesi sonucu yeni bir kimyasal reaksiyondan kaynaklı olup olmadığının bilinmediği ni ifade eden ÜZÜM-SEN yetkilileri, **“Bizler ürettiğimiz ürünlerin tüketicilerin sağlığını tehdit etmesini istemiyoruz.”** Diyerek üretim için bazı önerilerde bulundular.

Üzüm üreticilerini zirai ilaç tekellerinin insafına bırakılmaması,
Yağışların olumsuz etkilerinin nedenlerinin bulunarak giderilmesi,
Yağmurun taşıdığı bakteri, asit vb. asmaların meyvesini bozması nedeniyle, asmanın kendisini ve toprağını bozma riski olduğunu, bunun gerçekleşmesi durumunda bölge için felaket olacağı ifade edilmiş, önümüzdeki yıllarda geriye dönülemez olumsuz sonuçlarla karşılaşma olasılığının yüksek olduğu da belirtilmiştir.

Üzümde kullanılan kimyasal ilaçların parçalanması ve zararsız hale getirilmesi için gerekli zaman beklenmeden, sofralara taşınmasının insanları zehirlediğini,
Bilinçli ya da bilinçsiz olarak erken hasat yapılmasının, kullanılan ilacı zehir’e dönüştürdüğünü, bu durum ise Bakanlık tarafından yeterince denetlenmediği,
Üretim sahalarında Ziraat Mühendisi istihdam edilip salgın hastalıklara v.b önlemler alması gerekirken hastalıkların tedavisi konusunda çiftçilerin ilaç bayilerinin yönlendirmesine bırakıldığı,
Dünyada her yıl 2 milyon ton, Türkiye’de 32 bin tonun üzerinde kimyasal ilaç kullanıldığı,
Kimyasalların kullanılmasının aynı hızla devam etmesi durumunda, tarım üretimi yapılabilecek toprak ve bitkilerin yok olacağı, Bu duruma önlem almak yerine tarımda kimyasal ilaç kullanımını masum gösterecek açıklamalar yapılmasının, bilimsel gerçekleri görmezden gelinmesi anlamına geleceği de ifade edilmiştir.

ZMO İstanbul’un bir çalışmasında, Ürünlerimizin reddedilme nedenleri arasında kimyon tohumu, çam fıstığı, kurutulmuş adaçayı ve kekik, keklik otu ve dondurulmuş sosiste **salmonella** (gıda zehirlenmesi); incir ezmesi, kurutulmuş incir, fındık ve fıstıkta **afلاتoksin** (karaciğer kanseri ve bağlantılı hastalıklar) gibi bulaşıklıklar ile kayısı çekirdeği ve kuru kayısıda çok yüksek düzeyde tespit edildiği ve üretimlerde AB’de **onaylı olmayan bir gıda katkı maddesinin** kullanılmasıdır.

Ayrıca gönderilen bozuk istiridye ile salamura zeytinleri de AB tarafından geri çevrilmesidir.

AB'nin Sağlık ve Tüketici Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı "Gıda ve Yem için Hızlı Uyarı Sistemi Yıllık Raporu 2010"da Formetanate tarım ilacı aktif maddesinin AB'de bazı ürünlerde kullanılmasına karşın biberde kullanılmasının yasak olduğu, ancak Türkiye'den gelen biberlerde bu maddenin tespit edildiği, Procymidone aktif maddesinin AB'de kullanımının yasak olmasına karşın Türkiye'den gelen ürünlerde bu maddeye rastlandığı belirtilmektedir.

AB'nin tamamen ya da bazı ürünlerde kullanımını yasakladığı aktif maddelerin ülkemizde hala kullanıldığı, Aktif madde konusundaki yasaklama kararlarının AB ile eşzamanlı olmakla birlikte, pestisitlerin raf ömrünün uygulamada dikkate alınmadığının tespit edildiği gelmektedir.

Türkiye, AB'ne yaptığı tarım ürünleri ihracatında aldığı uyarı sayısında Çin'den sonra ikinci sırada olduğu ve Gıda güvenliğinin sağlanabilmesi için tarımın gerçek anlamda desteklenmesi, çiftçinin mühendislik hizmeti alabilecek seviyeye yükseltilmesi, gıda denetimleri ve denetimci sayılarının artırılması, gıda işletmelerinde ziraat, gıda, kimya mühendislerinin istihdamının zorunlu hale getirilmesi, yaşanan olumsuzlukların giderilmesi noktasında ihracatçıların eğitime tabi tutulmaları gerekliliği vurgulanmıştır.

GENETİĞİ DEĞİŞTİRİLMİŞ ORGANİZMALAR. (GDO)

"Kendi türünden ya da bir başka canlıdan gen aktarılarak bazı özellikleri değiştirilen bitki, hayvan ya da mikro organizmalar "Genetiği Değiştirilmiş Organizmalar." Olarak tanımladığımız ve biyoteknoloji şirketleri tarafından 1990 lı yıllardan başlayarak gıda maddesi ve yem olarak tüketiciler olarak yaşamımıza sokulan GDO ların ülkemizde 1998 yılından bu yana hammadde ve işlenmiş ürün olarak ithalatı yapılmaktadır. Avrupa Komisyonunun bir raporuna göre bugün 30 çeşit üretilen GDO lu ürün sayısının önümüzdeki 4 yıl içerisinde 120 çeşide yükseleceği öngörülmüştür.

GDO' lar büyümesini 2011 yılında da devam ettirmiş ve 12 milyon Ha ekim alanı artarak bir önceki döneme göre %8 lik bir büyüme ile 2010 yılında 148 milyon Ha olan ekim alanı, 2011 yılında 160 milyon Ha alana ulaşmıştır.

2011 yılında GDO' lu üretim yapan 29 ülkenin 19 adedi gelişmekte olan 10 adedi ise gelişmiş ülkelerdir. GDO üretimi yapan ilk 10 ülkenin her biri 1 milyon Ha dan fazla alanda GDO lu ürün yetiştirmiştir. ABD, 2011 yılında da dünyada GDO lu ürünlerin üretiminde 69 milyon Ha bir alanla liderliğini devam ettirmiştir. GDO lu ürünlerin toplam ürünler içerisindeki payı ise yaklaşık olarak % 90 lara ulaşmıştır. RR yonca 200.000 Ha ve RR şeker pancarı ise 475.00 Ha. çıkmıştır.

Aralık 2011 de Japonya, ABD de üretilen virüse dayanıklı Papaya taze meyve olarak tüketilmesini onaylamıştır. ABD den sonra GDO lu ürün üretiminde ilk 5 ülke, Asya kıtasında Hindistan ve Çin Halk Cumhuriyeti, Güney Amerika kıtasında Brezilya ve Arjantin ile Afrika kıtasında ise Güney Afrika'dır. GDO lu ekim yapan Afrika ülkeleri Güney Afrika, Burkina Faso, Mısır'ın birlikte toplam üretim alanı büyüklüğü 2,5 Milyon Ha. ulaşmıştır. Ayrıca Kenya, Nijerya ve Uganda da tarla denemeleri yapılmaktadır. GDO lu tohumların global pazar değeri 2011 yılında yaklaşık 13 Milyar \$ ulaşmış olup bunlardan üretilen tarım ürünlerinin değeri ise ortalama yılda 160 Milyar \$ civarındadır.

2015 yılına ve sonrasına bakıldığında yaklaşık olarak 10 yeni ülkenin daha GDO lu üretime başlayabileceği, kuraklığa dayanıklı mısırın Kuzey Amerika da 2013 ve Afrika da 2017 yılında üretime geçeceği, Altın Pirinç in 2013/2014 de Filipinler de üretime alınacağı, GDO lu mısırın Çin de 30 milyon Ha bir ekim alanına ulaşma potansiyelinin olduğu ve akabinde Bt Pamuğun üretime başlanacağı belirtilmektedir.

Bill ve Melinda Gates vakfının kuraklığa dayanıklı mısır çeşidinin Afrika da kullanılması yönündeki kamu özel sektör ortaklığı gibi girişimleri söz konusudur.

Biyoteknoloji şirketleri insanlığı yanıltıyor.

Bilim insanların yaptığı araştırmalarda, GDO'lu ürünlerinin gıda olarak kullanımında insan ve hayvanda toksik (zehir), allerjik etkiler yapması, antibiyotiklere karşı direnç oluşturmaları, doğrudan alım durumunda ise insan ve hayvan bünyesindeki mikro organizmalarla birleşme ihtimali gibi önemli sağlık riskleri ortaya çıktığı ifade edilmektedir.

Dünyada farklı politikalar nedeniyle 1 milyarı aşan insanın açlıkla boğuştuğu gerçeğine karşın, bugün GDO ların iddia edildiği gibi açlığa çare olmadığı kanıtlanmıştır. Ülkemizde ekilen yerli mısır çeşitlerindeki verimliliğin ABD ve Arjantin ve diğer ülkelerde üretilen GDO lu mısırın verimliliğinden yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) verilerine (01.02.2011) göre, 2010 yılında, Birim alana verim GDO'lu tohumla mısır üreten Arjantin'de yüzde 24 artarken, GDO'suz tohumla üretim yapan Türkiye'de yüzde 95 artmıştır. Ayrıca, GDO'suz tohumla üretim yapan Türkiye'nin birim alanda mısır verimi, GDO'lu tohumla üretim yapan Arjantin'den yüzde 28 daha yüksek olmuştur.

GDO ların bir önemli tehlikesi ise, dünya gıda ve yem piyasasının Amerikan biyoteknoloji şirketlerinin eline geçmesi ve bunların insanlığa karşı silah olarak kullanılmasıdır.

Henry Kissingerin "Petrolü kontrol edersen, ulusları kontrol edersin, yiyeceği kontrol edersen insanları kontrol edersin." Sözü, Amerikan biyoteknoloji şirketlerinin amacını/hedefini çok net ifade etmektedir.

Yıllardır GDO ya hayır platformunun, TÖF üyesi tüketici örgütlerinin ve duyarlı kesimlerin yaptığı çalışmalarla GDO ların insan, hayvan ve çevreye olan olumsuz etkileri anlatılmış ve bugün de anlatılmaya devam edilmektedir.

Önce yönetmelikle, sonra Biyogüvenlik kanununa konulan hükümlerle GDO ların ülkemize girişi serbest bırakılmıştır. Tarım Bakanlığı tarafından öncelikle, **"Gıda Ve Yem Amaçlı Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar Ve Ürünlerinin İthalatı, İşlenmesi, İhracatı, Kontrol Ve Denetimine Dair"** yönetmelikle GDO lu ürün, gıda maddeleri ve yemlerin girişine resmi bir dayanak oluşturulmuştur.

Biyogüvenlik Kanununun 18.03.2010 tarihinde yasalaşması, ilgili yönetmeliğin 26.09.2010 tarihinde yürürlüğe girmesiyle de, GDO'lu ürünlerin ülkemize girişi kamu otoritesinin onayı ile koordineli olarak gerçekleştirilmektedir.

Türkiye ye GDO lu ürün, gıda ve yemlerin serbestçe girmesiyle, 2010 yılında da, Türkiye de kullanılan hayvan yeminin önemli bir bölümünün (1.386,811 ton) GDO lu yemlerden oluştuğu, tüketicilerin GDO lu yemlerle yetiştirilen büyükbaş ve kümes hayvanları konusunda ve işlenmiş GDO lu ürünlerle ilgili tüketim sürecinde bilgilendirilmedikleri ve ülkemiz tüketicilerinin 1998 yılından bu yana bu ürünleri yaygın biçimde tükettikleri bilinmektedir.

Biyogüvenlik Kurul'u tarafından sadece Ocak/2011'de yem olarak kullanılmak üzere 3 soya çeşidinin ithaline izin verilmiş, Ağustos/2011 de GDO'lu 3 mısır çeşidi, Eylül 2011'de de GDO'lu 10 mısır çeşidini ile Ekim/2011 de GDO'lu 13 mısır çeşidi halkın görüşüne açılmış yoğun bir biçimde bildirilen olumsuz görüşlere rağmen bu ürünlerin büyük bölümünün ülkemize girişine izin verilmiştir.

Ülkemiz her yıl 500 bin ton ile 1 milyon ton arasında mısır, 1 milyon ton ile 2 milyon ton arasında da soya ithal ediyor. Dünyada soyanın yüzde 81'i, mısırın da yüzde 29'u GDO'lu tohumlarla yetiştiriliyor ve Türkiye ithalatın büyük bölümünü bu ürünleri yaygın olarak GDO'lu tohumla yetiştiren ABD, Kanada ve Latin Amerika ülkelerinden alıyor.

Dünyada üretilen ‘soya’nın tamamının genetiği değiştirilmiş soya” olduğu gerçeğini ile “Dünyadaki yem hammaddesinin tamamının aynı şekilde GDO’lu olduğunu kabul eden ve GDO’yu yasaklamamanın doğru ve mümkün olmadığını GDO yu yasaklamak için küresel yapılara bağlı olarak bütün ticari yapının gözden geçirmek zorunda kalınacağını belirten Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı “Bu taleple alakalı bir şeydir” tüketicinin ise doğru (helal ve temiz) ürünü talep etmediğini belirtti.”

GDO lu mısır ve soya ülkemizde 800 çeşidin üzerinde işlenmiş gıda ürününde kullanılmaktadır. Çukurova üniversitesi Ziraat Mühendisliği Fakültesi öğretim üyesinin, “GDO lu ürünlerin olumsuz etkilerinin 20-30 yıl sonra ortaya çıkabileceğini, bu sürecin Çernobil’in etkilerinin ortaya çıkmasında da görüldüğünü hatırlatması” soruna dikkat çekilmesi açısından önemlidir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanının “GDO ların riskini Bilemem belki 10-15 sene sonra belki 2 sene, 3 sene, belki 5 sene sonra çıkar” açıklaması dikkat çekicidir.

GDO’lu olduğu kabul edilen ürünlerin tamamının etiketlenmesi ve üzerine 12 punto büyüklükte yazılmasının gerekli olduğu ortadadır. Etiketlemenin yönetmelikteki haliyle tüketici kanunuyla ve gıda kanunuyla çeliştiğini, tüketiciyi korumadığını görüyoruz. Bu nedenle GDO lu olduğu bilinen, risk taşıma potansiyeli olan tüm ürünler etiketlenmelidir. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Ekerde, bir beyanatında “bundan sonra firmanın mamulünde bu hayvan GDO’lu yem yemiştir diye yazılacağını ifade etti.” Bunun için tüm işlenmiş gıda maddelerinde bu oranın sıfıra çekilmesi ve etiketlenmesi konusunda kamu otoritesi tarafından gerekli adımlar atılır.

TÖF olarak; GDO lu ham ve işlenmiş ürünler ile, GDO lu yemlerle beslenen hayvanların ürünleriyle üretilen ya da ithal edilen **“bebek mamaları, bebek formülleri, devam mamaları ve formülleri ile bebek ve küçük çocuk ek besinleriyle”** ilgili Tüketicilerin sağlık ve güvenliğinin korunması, Bilgi edinme, sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı ilkelerinden hareketle, Gıda güvenliği ve Hijyeni – Sağlıklı çevre ve Biyoçeşitlilik - Sosyal sorumluluk –Standartlara tam uyum açılarından bilgilenmemiz ve tüketici yurttaşları bilgilendirmemiz, izlenebilirliğin ve şeffaflığın sağlanabilmesi için başlattığımız bir araştırma çalışması kapsamında ülkemizde üretici/ithalatçı bebek maması firmalarından yanıtlarını istediğimiz ancak ülkemizde bulunan üretici/ithalatçı bebek maması firmalarının önemli bölümü izlenebilirliği ve şeffaflığı yok sayarak ürünlerinin içindeki üretim ve hijyen koşulları, biyoçeşitlilik, standartlara uyum ve vd. bilgilerini tüketicilerden saklamışlardır.

Bu nedenle de, Bebek Mamaları, Bebek Formülleri, Devam Mamaları Ve Formülleri İle Bebek ve Küçük Çocuk Ek Besinlerinin üreticisi yada ithalatçısı bazı firmalar bilgileri kamuoyundan saklaması nedeniyle şüphelerimiz ve kaygılarımız devam etmektedir.

2011 yılı ortalarında 6. 600 ton GDO’lu mısır yüküyle, Ukrayna’dan Türkiye’ye gelerek, Bandırma Limanına yanaşan gemiler den alınan numune mısırların GDO analizleri, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezinde yapılmış, ortaya çıkan analiz raporunda söz konusu mısırların “Genetik Modifiye” (genetiği değiştirilmiş) olduğunu saptanması üzerine de gemilerde bulunan toplam 6.600 ton mısıra el konulduğu, Mısırların, Bursa ve Balıkesir’de merkezleri bulunan 2 firma tarafından ithal edilmek üzere getirildiğinin anlaşıldığı gibi, mısırların ithalatı için alınması gereken kontrol belgesinde “GDO yoktur” şeklinde rapor veren Balıkesir Tarım Müdürlüğünde görevli iki görevli ithalatçı firmaların yöneticilerinin de aralarında bulunduğu toplam 14 kişi hakkında soruşturma başlatıldığı yine kamuoyuna duyurulmuştur. GDO lu mısırlara Gümrük görevlilerince suçüstü yapılmasına karşın, Gıda Tarım Hayvancılık Bakanlığı yetkilileri web sitelerinde konuyla ilgili hakkında işlem yapılan personelimiz yoktur açıklamasını yapmışlardır.

Ayrıca, tüm canlı yaşamını tehdit eden, sağlık ve güvenliğini YOK sayan bir anlayışla ve sadece kar sağlama uğruna kamu görevlilerinin yardımıyla, ülkemize soktukları/sokmaya çalıştıkları GDO'lu mısırlarla ilgili olan iki şirketin isimleri de bu güne kadar kamuoyuna açıklanmamıştır!..

GDO'larla ilgili bazı iddialar ve yanıtları;

“ GDO lar Yüzde 25-35 oranında daha az pestisit kullanımı sağlıyor!”

Özellikle yabancı ot ilacına dayanıklılık geni taşıyan GDO'lar bu tür zirai ilaç kullanımını ciddi ölçüde arttırmaktadır. ABD'de ot ilacına dayanıklılık taşıyan GDO'ların ekim alanlarında kullanılan glyphosate isimli tarım ilacının dönümde ortalama kullanımı 1996-2009 arasında pamukta 3 kat, soyada 2 kat, mısırdaki yaklaşık 1,5 katına çıkmıştır. ABD de Transgenik (GDO'lu) tarımda 13 yılda, 143 milyon kg Herbisitlerin (yabani otlara karşı kullanılan tarım ilaçları) ek olarak kullanıldığı ortaya çıkmıştır. Aynı dönemde ABD'de GDO'suz ekim yapılan tarım alanlarında pestisit kullanımı düzenli olarak azalmıştır.

Biyoçeşitliliği yok etmeyi amaçlayan GDO lu tohumlar kısırdır. Bu kısır tohumların ekiminin tarımda ilaç kullanımını azalttığı, verimi arttırdığı yaklaşımı ise doğru değildir.

“ GDO ekimi daha az su ve enerji kullanılmasını sağlıyor!”

Şu anda dünyada aktif ticareti yapılan hiç bir GDO kuraklığa dayanıklılığı söz konusu değildir. Ticarete konu olan GDO'lar, ya böceklerle yönelik toksik madde içerir ya da ot ilaçlarına dayanıklılık geni içerir.

“ GDO lar, Biyoçeşitliliği ve doğal hayata olumlu etki yapıyor!”

GDO savunucularının bile bugüne kadar GDO'ların biyoçeşitliliğe katkı sağladığına dair iddiaları YOK. 2011 yılında ABD 'nin dört eyaletinde ciddi ölçüde böcek öldürücü toksine dayanıklı mısır kurtları gözlemlendi. Bu çevre felaketini biyoçeşitlilik olarak değerlendirmenin pek yerinde olmadığı açıktır. Amerika'da böcek toksik maddesi içeren GDO'ların polenlerine maruz kalan kelebek larvaları ölmektedir. GDO'lardan doğal türlere gen kaçağı olması nedeniyle doğal türlerin genetik yapıları bozulmaktadır. Böceklerle karşı toksik madde içeren GDO'ların köklerinden bu toksik maddeler toprağa karışmaktadır. GDO'lu üretim, ne kadar uzak alanda olursa olsun rüzgar ve arılar yoluyla organik ürünlere de bulaşmaktadır. GDO'lu tarım yapılan alanlardaki haşereleri yiyen kuşların türü tükenmekte ve bu durum canlı türleri açısından bir tehdit oluşturmaktadır.

Aktarılmış genlerin doğal bitki türüne atlayarak, bulundukları çevredeki doğal türlerde genetik çeşitliliğin kaybına neden olmaları ile yabani türlerin doğal yapılarında sapmalara neden olarak, ekosistemdeki tür dağılımını ve dengeleri bozmalarıdır.

“Birleşmiş Milletler raporlarına göre, 2050'de bu güne göre yüzde 75 oranında daha fazla gıdaya gereksinim duyulacak, şu anki teknolojilerle buna ulaşmamız mümkün değildir!”

Yaşanılan gıda krizinin altında yatan pek çok faktör vardır: Gıdanın adaletsiz dağılımı, tarım ürünlerinin yakıt olarak kullanılması, iklim değişikliğinden kaynaklanan hasat düşüklüğü, et tüketimindeki küresel artış, tarım araştırmalarına verilen kamusal finansman desteğinin azalması, tarım ürünleri üzerindeki finansal spekülasyon ve petrol fiyatlarındaki artış. Dünya Tarım Raporu GDO'ların verim artışı sağlamadığını ve yaşanan gıda krizine karşı GDO'ların bir çare olmadığını ortaya koyuyor.

Rapor, nüfus artışı ve iklim değişikliğine karşı en büyük güvencenin, küçük çiftçilerin korunduğu yerel tohumların çeşitliliği ve doğal varlıklara zarar vermeyen, dünyadaki çiftçilerin yaşam standartlarını iyileştiren ekolojik tarım yöntemleri olduğunu ifade etmektedir.

SONUÇ VE BAZI ÖNERİLER

Ülkemizde tüketicilerin, hakları konusunda yeterince bilgilenmeleri için, tüketicinin korunmasına yönelik yasal düzenlemelerin geliştirilmesi yanında tüketici bilincinin gelişimine yönelik faaliyetlerin artırılmasına yönelik önlemlerin kısa sürede alınması gerekmektedir.

İnsanların yaşamak için tüketmek zorunda olduğu gıda maddelerinin içeriği ile üretim süreçlerine ilişkin konularda bilgiyle ulaşmaları daha bilinçli, daha sağlıklı beslenmeleri için bir ön koşuldur.

İşlenmiş gıda maddelerinin içeriğinde bulunan katkı maddeleri hakkında bilgiye ulaşabilme koşullarının eksiksiz oluşturulması gerekliliği tüketicinin seçme hakkını doğru bir biçimde kullanarak kendisinin ve yakın çevresinin sağlık ve güvenliğini korumaya yönelik bir reflekse sahip olmasına katkı sağlayacaktır. Tohumdan çatala gıda güvenliğinin sağlanması, gıda maddelerinin işlenme süreçlerinde dışsal etkenlerin zararlara yol açmaması, tedarik sisteminde gıdaların soğuk zincirle sevkinin sürekli ve etkin kılınması, depolama ve raf koşullarının uygun olması, son kullanım kurallarına riayet edilmesi yaşanacak olası sorunları önemli ölçüde ortadan kaldırılacaktır.

Tarımda kullanılan Kimyasalların olumsuz etkilerini irdelediğimizde,

* Limitin üzerinde Kimyasal ilaç kullanılması.

*Üreticinin belirlenmiş olan hasat arası sürelerine uyulmaması. (Örneğin bir ürünün ortalama 40 gün olan hasat süresi ticari kaygıyla en az 20-21 günde hasadı yapılması.)

*Üreticinin, Avrupa ve/veya Türkiye' de yasaklanmış kimyasal ilaçlarının kullanması.

*Üretici tarafından ilaç firmalarının yönlendirmesine bırakılması.

*Yaygın olarak emsal ilaç kullanılması.

* Kimyasal tarım ilacının hatalı kullanımı.

2010 yılında çıkarılan Biyogüvenlik kanunuyla Ülkemizde GDO lar yasaklandı'mı, yoksa GDO'cular açısından güvenli ve kontrollü girişi mi sağlandı. “

GDO'lu tarım kendi dışındaki tüm tarım yöntemlerini ve özellikle de geleneksel tarım ile ekolojik tarımı yok eden, biyoçeşitliliği ortadan kaldıran totaliter bir tekniktir.

GDO'lu kısır tohumların kendi dışındaki tüm tarım yöntemlerini ve özellikle de geleneksel tarım ile ekolojik tarımı yok eden, biyoçeşitliliği ortadan kaldıran totaliter bir teknik olduğunun bilinmesine karşın, Ülkeye girişine izin verilen, GDO lu risk taşıma potansiyeli olan tüm ürünler etiketlenmelidir.

Tüm işlenmiş gıda maddelerinde GDO oranı sıfıra çekilerek etiketlenmesi gerekmektedir.

Nihai olarak da, GDO lu ürünlerin ülkemize girmesine derhal SON verilmelidir.

Yaşam Patentlenemez;

Genetik yapısı değiştirilen tohumlar/ürünler patentleniyor. Doğada bulunan genler için verilen diğer tüm patentler meşru değildir. Bunun adı biyolojik korsanlıktır.

Tüm bu nedenlerle de;

GDO ların, GDO'lu gıda maddeleri ile yemlerin ülkemize girişı yasaklanmalıdır.

GDO'lu tarımın önü açılmamalıdır.

Yerli gen kaynaklarımızın korunması, geliştirilmesi ve ıslah çalışmaları yapılmalı, yerli tohumculuk sektörünün oluşturulması için politikalar üretilmelidir.

Biyogüvenlik kanununda zaman geçirilmeden değışiklik yapılarak **GDO** ları kesinlikle reddeden, Biyoçeşitliliğimize sahip çıkan hükümlere yer verilmelidir.

Havası, suyu, toprağı kirletilmemiş bir ülkede yaşamak her canlının doğal hakkıdır!...